

Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi

Serbay KAYA, Zekeriya GÖKTAŞ, Alp Kaan KİLCİ, Nahit ÖZDAYI

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, srbykaya@gmail.com

* Doç. Dr. Balıkesir Üniversitesi, zgoktas@balikesir.edu.tr

* Arş. Gör. Balıkesir Üniversitesi, alpkaankilci@balikesir.edu.tr

* Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, nahitozdayi@balikesir.edu.tr

ÖZET

Öğretmen adaylarının seçiminde öğretmenlik mesleğini seven ve isteyen adayların seçilmesi, nitelikli öğretmen yetiştirmenin ilk adımıdır, denilebilir. Bu bağlamda, öğretmen yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının incelenmesi ve ortaya çıkan bulgular doğrultusunda bu tutumlarının geliştirilmesi için gerekli önlemlerin alınması şarttır (Özder ve ark., 2010). Bu çalışmanın amacı beden eğitimi öğretmeni adaylarının öğretmenliğe ilişkin tutumlarını çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Çalışmada veri toplama amacı olarak Erkuş, Sanlı, Bağlı ve Güven tarafından 2000 yılında geliştirilmiş “Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmaya 2017-2018 eğitim öğretim yılında Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve formasyon eğitimi almış 209 öğrenci katılmıştır. Öğrencilerin öğretmenliğe ilişkin tutum ölçeğine yönelik anket sorularına verdikleri cevapların aritmetik ortalamalarına bakıldığında 3,43 yani olumlu düzeyde olduğu görülmektedir. Öğrencilerin öğretmenliğe yönelik tutumları ile öğrencilerin YGS sonuçları ve ilgilendikleri spor branşları arasında anlamlı düzeyde farklılık bulunurken ($p < 0,05$), öğrencilerin cinsiyet, yaş, mezuniyet yılı, mezun olduğu lise türü değişkenleri arasında herhangi anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır ($p > 0,05$). Öğrencilerin YGS Puanı arttıkça öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları da artmaktadır. Kick-box ve voleybol branşı ile ilgilenen öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları futbol, basketbol, judo, atletizm branşı ile uğraşan öğrencilerden daha yüksektir.

Anahtar Kelimeler: sağlık, yaşam, beden eğitimi

Analysis of Attitudes of Physical Education and Sport Teacher Candidates Towards Teaching Profession in Terms of Variable Variables

ABSTRACT

Teacher candidates have chosen the teaching profession of choice, and the choice of candidates who are interested is the first step in raising qualified teachers. The aim of this teacher is to teach the teachers who are learning in teacher training institutions. Teachers should be taught to teach this work. There are "Attitude Scale Related to Teacher Education" in 2000 by Erkuş, Sanlı, Bağlı and Güven for data collection tool in the study. 2017-2018 Faculty of Education 209 students attending Balıkesir University Physical Education and Sports School of Physical Education and Sports Teaching and training were attended. Students must respond to survey questions to ensure that they are teaching. There was a significant difference between YGS results and related sports branches ($p < 0,05$), success, age, graduation rate, graduation rate, level of significance, significance, $p < 0.05$). The attitudes of the students towards the teaching profession are also increasing as the YGS Score increases. In addition to kick-box and volleyball, athletes have higher levels of training than football, basketball, judo, and athletics.

Keywords: teaching, occupation, physical education

GİRİŞ

Eğitim, kişinin zihni, bedeni, duygusal, toplumsal yeteneklerinin, davranışlarının en uygun şekilde ya da istenilen bir doğrultuda geliştirilmesi, ona birtakım amaçlara dönük yeni yetenekler,

davranışlar, bilgiler kazandırılması yolundaki çalışmaların tümüdür. Bu yönüyle eğitim, insanın doğumuyla başlayan ve hayat boyu devam eden bir süreçtir (Akyüz, 2009).

Günümüzde eğitimi bir sosyal sistem olarak gören bilim adamları, bu sistemin üç temel ögesinin öğrenci, öğretmen ve eğitim programları olduğunu kabul etmektedirler (Karagözoğlu, 1986). Örgütlenmiş bütün toplumsal faaliyetler içinde eğitim, insanın mutlak olarak en önemli olduğu alandır. Eğitimde en önemli insan unsuru ise öğretmendir. Eğitimin özelliğinden dolayı bu unsurun yerini başka bir şeyle değiştirmek olanağı yoktur (Kaya, 1984).

Öğretmen niteliklerine yönelik yapılan birçok araştırmada; öğretmenlerin kişilik özelliklerinin, davranışlarının, tutumlarının, ilgilerinin ve akademik özelliklerinin öğretme ve öğrenme sürecinde önemli rol oynadığı belirlenmiştir (Erdem vd., 2005; Memişoğlu, 2006). Öğretmenlerin nitelikleri hakkında yapılan araştırma ve incelemelerin sayısı her geçen gün daha da artmaktadır. Bu konuda yapılan çalışmaların büyük bir bölümünde, öğretmen adaylarının kazandıkları bilgi, beceri, davranış ve tutumlarının önemli bir etken olduğu üzerinde durulmaktadır. Çünkü dünyadaki bu değişim ile birlikte değişen ve gelişen öğretmen ve öğrenci rolleri de farklılaşmıştır (Bozdoğan vd., 2007).

Tutum, bir insanın bir meslek veya kuram karşısında aldığı durumdur. Tutum, hem söz konusu ferde, hem de onun yöneldiği meselelere karşı duyulan ilgiyi belirtmektedir (Kılıçoğlu, Araz ve Devrim, 1973). İlgili literatür incelendiğinde, tutum kavramıyla ilgili çeşitli tanımların yapıldığı ve bu tanımların tutum kavramının farklı yönlerini vurguladığı görülmektedir. Bu tanımlardan bazıları şöyle sıralanabilir:

- Tutum; bireyin geçmiş yaşantı ve deneyimleri sonucunda oluşturduğu ön düşünce olup gözlenebilen bir davranış değil, davranışa hazırlayıcı bir eğilimdir (Özlu, 2001).
- Tutum; bir kimsenin ele alınan bir nesneye, bir duruma veya olaya karşı olan olumlu veya olumsuz tavrı olarak kabul edilmektedir (Türker ve Turanlı, 2008).
- Eğitim Terimleri Sözlüğü'nde ise tutum, "bireyi belli insanlar, nesnelere ve durumlar karşısında belli davranışlar göstermeye iten öğrenilmiş eğilim" (Demirel, 2003) olarak tanımlanmaktadır.

Bu açılardan bakıldığında tutumların, insan davranışlarına yön vermede önemli rol oynadıkları söylenebilir. Bir değer ve inanç sistemine bağlı olarak oluşan tutumların olumlu ya da olumsuz olması mesleki performans açısından oldukça önemli görülmektedir (Seferoğlu, 2004).

Diğer taraftan ise; bir mesleğe yönelik olarak geliştirilen tutum, bireyin o meslekteki başarısının önemli belirleyicileri (Gürbüz ve Kışoğlu, 2007) olarak görülmektedir. Johson ve Howell'a (2005) göre ise, öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleği ile ilgili olumlu düşüncelere sahip olmaları meslek yaşantılarını da olumlu yönde etkilemektedir. Bu yüzden, öğretmen adaylarına verilen eğitim, onların mesleklerine karşı olumlu tutum geliştirmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir (Köğce, Aydın ve Yıldız, 2009). Yapılan araştırmalar da (Çapa ve Çil, 2000) öğretmenlerin tutum ve davranışlarının öğrenciler üzerinde çok önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Öğretmen adaylarının, büyük özveri ve sürekli çalışma gerektiren öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının belirlenmesinin, meslekte sağlayacakları başarı ve doyuma ışık tutacağı ve öğretmenlik mesleğini geliştirme ve iyileştirme yönündeki çabalara katkı getireceğinin düşünülmesi gerekmektedir (Çetin, 2006).

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Toplumun mimarları olan öğretmenlerin ülkenin ve çağın ihtiyaçlarına cevap verecek seviyede yetişmiş olmaları gerekir. Çünkü bir ülkenin kalkınması ile toplumun refah seviyesi, öğretmenlerin iyi yetiştirilmesine ve görevlerini en iyi şekilde yerine getirebilecek meslekî ve kişisel niteliklere sahip olmasına bağlıdır. Yani, öğretmenlik mesleği toplumların geleceğini, bir başka söyleyişle kaderini belirleyen bir meslektir. Bütün zahmet ve sorunlarına rağmen öğretmenlik kutsal bir meslektir ve öyle olmaya devam edecektir. Öğretmenler, bu kutsal ve önemli mesleğin bilincinde olarak mesleki ve kişisel niteliklerini geliştirerek, bu mesleğin gereksinimini yerine getirmelidirler. Öğretmenlik mesleğinin kutsallığı ham maddesi olan öğrencisinden kaynaklanmaktadır. Öğretmenlik mesleği ne kadar nitelikli, bilinçli, sorumlu ve fedakarca yapılırsa o kadar kıymetli olur.(Yetim ve Göktaş, 2004)

Öğretmenlerin mesleklerine yönelik tutumları genel olarak onların mesleklerini sevmeleri, kişisel niteliklerine ve mesleklerine bağlı olmaları, toplumsal olarak mesleklerinin gerekli ve önemli olduğunun bilincine varmaları ve mesleklerinin bir gereği olarak kendilerini sürekli geliştirmek durumunda olduklarına inanmaları ile ilgilidir. Bu konulardaki olumlu ya da olumsuz tutum ve davranışlar öğretmen adaylarının mesleki davranışlarını yönlendirmede oldukça etkili olmaktadır. Bu sebeple öğrencilerin öğrenme yaşantıları, öğretmenlik mesleğine yönelik olumlu tutumlar oluşturularak daha etkin biçimde farkındalığın gözetilerek düzenlenmesi gerekir (Coşkun, 2011; Özkan, 2012).

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ VE BULGULAR

Bu araştırmanın amacı Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının incelemektir.

Çalışmada veri toplama amacı olarak Erkuş, Sanlı, Bağlı ve Güven tarafından 2000 yılında geliştirilmiş “Öğretmenliğe İlişkin Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistik, iki bağımsız grup ortalamaları arasındaki karşılaştırmalarda T-Testi, ikiden fazla grup ortalamalarının analizinde tek yönlü varyans (ANOVA) ve Ki-Kare analizi yapılmıştır. Çalışmanın Cronbach-Alpha iç tutarlılık katsayısı 0.73 bulunmuştur.

Çalışma grubunu Çalışmaya 2017-2018 eğitim öğretim yılında Balıkesir Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’nda beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde öğrenim gören ve formasyon eğitimi almış 209 öğrenci oluşturmuştur.

Tablo 1: Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Betimsel İstatistik Sonuçları

	N	X
Öğretmenliğin Manevi Doyumu Yüksek Olan Bir Meslek Olduğunu Düşünüyorum.	209	4,45
Hiçbir Zaman Öğretmenlik Yapmayı Düşünmem.	209	3,41
Uzun Dönemli Tatil Olanağı Olsa da, Öğretmenlik Yapmak İstemem.	209	2,71
"Öğretmen Olma" Düşüncesi Bile Beni Tedirgin Eder.	209	3,47
Öğretmenliği Seviyorum.	209	4,37
İşsiz Kalsam da, Öğretmenlik Yapmam.	209	3,24
Bence, Öğretmenlik Sıkıcı Bir Meslektir.	209	2,39
Öğretmenliğin Bana Göre Bir Meslek Olmadığını Düşünüyorum.	209	2,51
Bütün Gün Başkalarının Çocuklarıyla Uğraşmanın Hiç de Çekici Olmadığını Düşünüyorum.	209	2,54
İstediğim Bir Yerde Bile Olsa Öğretmenlik Yapmam.	209	3,43
Bütün Zorluklarına Rağmen, Öğretmen Olmayı Tercih Etmem.	209	3,73
Çocuklarla ve Genç Kuşakla Bir Arada Olmanın Kişiyi Zinde ve Canlı Tuttuğuna İnanıyorum.	209	3,18
Parasal Yönü Eleştirilse Bile, Öğretmenlik Yapmayı Tercih Etmem.	209	3,38
"Öğretmenlik" Sözcüğünü Duymak Bile Ben, Huzursuz Etmeye Yetiyor.	209	3,43
Benim İçin En Uygun Mesleğin Öğretmenlik Olduğuna İnanıyorum.	209	4,04
Hem Çalışıp, Hem Kendime Daha Fazla Zaman Ayırabileceğim İçin Öğretmenliği Tercih Ederim.	209	3,81
Kendime, Küçüklüğümden Beri Öğretmen Olmak İçin Hazırlıyorum.	209	3,49
Hayatta, Seçmeyi Düşünebileceğim En Son Meslek Öğretmenliktir.	209	3,62
Öğretmen Olmak İçin Yaratıldığıma İnanıyorum.	209	3,4
Öğretmenlik Hayallerimi Süsleyen Bir Meslektir.	209	3,4
Hangi Koşullar Altında Olursa Olsun Öğretmenlik Yaparım.	209	3,93
Öğretmenlik Yapmaktansa, Başka İşte Çalışmayı Tercih Ederim.	209	3,65

Araştırmada elde edilen verilere göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının olumlu düzeyde olduğu görülmektedir (X= 3,43)

Tablo 2 : Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının YGS Sonuçlarına Göre Dağılımı

	N	Mean	f	p
150-179	58	2,43		
190-209	11	2,51		
210-239	83	2,60	2,20	0,05
240-269	47	2,62		
270-299	7	2,67		
300 ve Üzeri	3	2,73		

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile ygs sonuçları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). Ygs puan ortalamaları arttıkça öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları'da artmış görülmektedir.

Tablo 3: Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Branşlara Göre Dağılımı

	N	Mean	F	P
Atletizm	4	2,15		
Judo	15	2,54		
Güreş	2	2,54		
Taekwondo	6	2,43		
Futbol	65	2,54	2,92	0,00
Basketbol	28	2,45		
Voleybol	29	2,60		
Boks - Kick Boks	16	2,83		
Diğer	44	2,34		

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile branşlar arasında ileri düzeyde anlamlılık bulunmuştur ($p<0,05$). Kick boks ve Voleybol branşlarında spor yapan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının yüksek olduğu, Atletizm branşında spor yapan öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının düşük olduğu görülmektedir.

Tablo 4: Öğrencilerin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

ELEK	114	5'41	5'41	0'10
KADIN	82	5'22		
	n	MESU	t	b

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile cinsiyetleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p<0,05$).

SONUÇ

Araştırmada elde edilen verilere göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının olumlu düzeyde olduğu görülmektedir ($X= 3,43$) (Tablo 1).

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile YGS sonuçlarına arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Buna göre öğrencilerin YGS puanları arttıkça öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları da artmaktadır ($p<0,05$) (Tablo 2).

Çalışmamız sonucunda toplanan verilerde de branş değişkenine göre öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarında ileri düzeyde anlamlılık bulunmuştur ($p<0,05$). Kick box ve voleybol branşlarında spor yapan öğrencilerin diğer branşlarda spor yapan öğrencilere göre öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 3).

Öğrencilerin öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık bulunmamaktadır ($p>0,05$). Yalnız 2010' da yaptığı çalışmada Anadolu Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören kız öğrencilerin öğretmenlik mesleğine yönelik tutumlarının, erkek öğrencilerin tutumlarına göre daha yüksek olduğunu ortaya koymuştur (Tablo 4).

KAYNAKÇA

- Akyüz, Y. (2009). Türk Eğitim Tarihi (M.Ö. 1000-M.S. 2009). Ankara: Pegema Yay.
- Bozdoğan, A. E., AYDIN, D., YILDIRIM, K. (2007). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", Ahi Evran Üniversitesi, Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD), S.8(2), S.83-97.
- Coşkun M. K. (2011). "Din Kültürü Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları: İlahiyat-Eğitim DKAB Karşılaştırması", EKEV Akademi Dergisi, S.15 (48), Ss.269- 279.
- Çapa Y. Ve Çil, N. (2000). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18, 69–73.
- Demirel, Ö. (2003). Eğitim Sözlüğü (2. Baskı). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Erdem, A. R., Gezer, K., Çokadar, H. (2005). "Ortaöğretim Fen-Matematik Ve Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Tutumları", XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi. 28-30 Eylül, Kongre Kitabı I. Cilt, 471-477, Denizli.
- Gürbüz, H., Ve Kışoğlu, M. (2007). Tezsiz Yüksek Lisans Programına Devam Eden Fen-Edebiyat Ve Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları (Atatürk Üniversitesi Örneği). Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 9 (2), 71–83. [Online]: <http://www.Erzincan.Edu.Tr/Birimler/Egitim/Userfiles/Eefdergi/Index.Htm> Adresinden 15 Kasım 2009 Tarihinde İndirilmiştir.
- Karagözoğlu, G. (1986). Yüksek Öğretime Geçişte Öğretmenlik Mesleğine Yönelme. Hacettepe Üniversitesince Düzenlenen Çağdaş Gelişmeler Işığında Türkiye'de Eğitim Fakültelerinin Yeri Ve Rolü Uluslar Arası Sempozyumu, Ankara.
- Kaya, Y. K. (1984). İnsan Yetiştirme Düzenimiz "Politika / Eğitim / Kalkınma. Ankara:1984.
- Kılıçoğlu, S., Araz, N. Ve Devrim, H. (1973). "Tutum". Meydan Larousse. Büyük Lügat Ve Ansiklopedi (19.Cilt). İstanbul: Meydan Yay.

- Köğce, D., Aydın, M. Ve Yıldız, C. (2009). Birinci Ve Dördüncü Sınıf Matematik Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Karşı Tutumlarının Karşılaştırılması. KTÜ. Fatih Eğitim Fakültesi Dergisi [Online]:[Http://Oc.Eab.Org.Tr/Egtconf/Pdfkitap/Pdf/566.Pdf](http://Oc.Eab.Org.Tr/Egtconf/Pdfkitap/Pdf/566.Pdf) Adresinden 17.11. 2009 Tarihinde İndirilmiştir.
- Özder, H., Konedralı, G. Ve Zeki, P.C. (2010). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi, Kuram Ve Uygulamada Eğitim Yönetimi, 16(2), 253-275.
- Özlu, Ö. (2001). Ortaöğretim Öğrencilerinin Matematiğe Karşı Tutumları. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Seferoğlu, A. S. (2004). Öğretmen Adaylarının Öğretmenliğe Yönelik Tutumları. Mart 2004' De Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tarafından Yapılan XII. Eğitim Bilimleri Kongresinde Sunulan Bildiri. Cilt 1, S.413. Ankara.
- Türker, N. Ve Turanlı, N. (2008). Matematik Eğitimi Derslerine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi. G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28 (3), 17-29.
- Yetim A. A. Ve Göktaş, Z. (2004). "Öğretmenin Mesleki Ve Kişisel Nitelikleri", Kastamonu Eğitim Dergisi, S.12(2), Ss.541-550.